

Sygn. akt III UK 179/16

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania A.C. i M. Sp. z o.o. w R.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 17 maja 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się A. C. od wyroku Sądu Apelacyjnego
w (...)
z dnia 26 lutego 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

I odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
II zasądza od A.C. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
Oddział w R. 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 lutego 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację wnioskodawców A.C. i M. Sp. z o.o. w R. od wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 15 czerwca 2015 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R. o podleganie ubezpieczeniom społecznym.

Decyzją z dnia 8 stycznia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził, że A.C. jako pracownik u płatnika składek M. Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu. W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, że umowa o pracę zawarta

pomiędzy A.C. a M. Spółką z o.o. nie spowodowała nawiązania stosunku pracy, gdyż zatrudnienie nie wykazywało cechy kluczowej dla stosunku pracy, to jest elementu podporządkowania pracownika.

Sąd Okręgowy stwierdził, że umowa o pracę zawarta w dniu 10 czerwca 2014 r. jest nieważna z uwagi na naruszenie zasad reprezentacji w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Została bowiem podpisana przez M.C. - członka zarządu M. Sp. z o.o. Strony powołały się na uchwałę zgromadzenia wspólników M. Sp. z o.o. datowaną na dzień 28 lutego 2014 r. Sąd uznał jednak, wskazując na treść art. 210 § 1 k.s.h., że przedmiotowa uchwała udzielająca pełnomocnictwa dotknięta jest wadą prawną, która eliminuje ją z obrotu. W uchwale tej nie wskazano bowiem do jakiej konkretnie umowy i z jaką osobą udzielono przedmiotowego pełnomocnictwa.

Zdaniem Sądu Okręgowego, A.C. nie podlegała ubezpieczeniom społecznym jako pracownik, gdyż jej zatrudnienie nie nosiło cech stosunku pracy. W jego ocenie, w stosunku prawnym na podstawie którego A.C. świadczyła pracę na rzecz spółki M. zabrakło przede wszystkim elementu podporządkowania, nawet tzw. „autonomicznego”, które jest charakterystyczne dla stanowisk kierowniczych, z uwagi na brak przełożonego. Nie odnotowano stałego nadzoru nad pracą wnioskodawczynie. Brak było również ustalenia w jakich godzinach praca miała być wykonywana przez wnioskodawczynię, zakres wykonywanych przez nią obowiązków pokrywał się z jej obowiązkami wykonywanymi jako wspólnik, czy członek zarządu, brak również w materiale dowodowym informacji na temat ile rzeczywiście przepracowała czasu w ramach zawartej umowy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nieważność zawartej umowy o pracę wywodzić należy z braku jakiegokolwiek umocowania członka zarządu M.C. do jej podpisania z wnioskodawczynią A.C.. Podniósł, że w sprawie niewykazane pozostało, iż uchwała zgromadzenia wspólników faktycznie została podjęta nie później niż w dacie formalnego zawarcia umowy o pracę. Z racji powyższego, uznać należało, że zawarcie formalnej umowy o pracę z A.C. zostało dokonane z naruszeniem art. 210 § 1 k.s.h., co skutkuje bezwzględną nieważnością tej umowy. Nawet gdyby przyjąć, że przedmiotowa uchwała faktycznie istniała w dacie podpisania z wnioskodawczynią umowy o pracę, to, zdaniem Sądu Apelacyjnego

należałoby ją uznać za nieważną. Zawierała ona bowiem pełnomocnictwo rodzajowe dla M.C. - członka zarządu do zawierania umowy o pracę z członkami zarządu bez określenia kręgu tych osób.

Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, Sąd drugiej instancji uznał, że zawarcie przez spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z członkiem jej zarządu umowy o pracę z naruszeniem art. 210 k.s.h. nie wyklucza późniejszego nawiązania stosunku pracy przez przystąpienie do wykonywania pracy za wynagrodzeniem. Koniecznym było zatem w sprawie ustalenie, czy w okolicznościach faktycznych zachowane zostały elementy konstrukcyjne stosunku pracy wynikające z art. 22 k.p. W tym zakresie Sąd Apelacyjny w całości podzielił ustalenia jak i ocenę Sądu Okręgowego, iż w sprawie brak jest podstaw do przyjęcia, że doszło do pracowniczego zatrudnienia wnioskodawczyni z uwagi na brak rzeczywistego realizowania elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 210 § 1 k.s.h., art. 22 § 1 k.p., art. 241²⁶ § 2 k.p. i art. 203 § 1 k.s.h. oraz na naruszeniu przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy: art. 378 § 1 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazując, że zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie w sposób oczywisty narusza przepisy prawa, w szczególności art. 378 § 1 k.p.c., poprzez jego niezastosowanie polegające na nierozpoznaniu apelacji w jej granicach i pominięcie zarzutu naruszenia art. 233 § 2 k.p.c. i art. 328 k.p.c. oraz zarzutu błędów w ustaleniach faktycznych. Dodatkowo zdaniem skarżącej zachodzi konieczność wykładni art. 210 § 1 Kodeksu spółek handlowych w zakresie odpowiedzi na pytanie czy pełnomocnikiem spółki uprawnionym do zawarcia umowy o pracę z członkiem jej zarządu może być inny członek zarządu spółki prawidłowo powołany do tego celu uchwałą zgromadzenia wspólników, oraz ewentualnie czy podjęta w tym zakresie uchwała może mieć charakter upoważnienia stałego oraz upoważniać pełnomocnika do podjęcia decyzji w sprawie ustalenia wynagrodzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

W pierwszej kolejności wskazać należy, że brak jest podstaw do uznania oczywistej zasadności skargi. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). W rozpoznawanej sprawie żadna taka okoliczność nie miała miejsca.

Z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2015 r., II CSK 265/15, LEX nr 2148629). Nadto, jeżeli sąd odwoławczy po rozpoznaniu sprawy akceptuje w całości lub w określonym zakresie ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, może ograniczyć się do stwierdzenia, że przyjmuje je jako własne, w wyniku czego stają się one także ustaleniami sądu drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 września 2016 r., IV CSK 702/15, LEX nr 2109483).

Odnosząc się do drugiej podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, zauważyć należy, że problem prawny, który wyłonił się na tle rozpoznawanej sprawy sprowadzał się do ustalenia charakteru więzi łączącej skarżącą z M. Sp. z o.o. Sądy *meriti* zakwestionowały istnienie stosunku pracy między tymi podmiotami, uzasadniając swoje stanowisko dwiema okolicznościami. Z jednej strony, nieważność zawartej umowy o pracę wywodziły z braku umocowania członka zarządu M.C. do jej podpisania z wnioskodawczynią A.C., stanowiącego naruszenie art. 210 k.s.h., z drugiej zaś, wskazywały na niewystąpienie cech charakterystycznych dla stosunku pracy, wyprowadzanych z art. 22 § 1 k.p., przede wszystkim brak pracowniczego podporządkowania.

W swoim rozstrzygnięciu Sąd Apelacyjny oparł się na stanowisku Sądu Najwyższego, że zawarcie przez spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z członkiem jej zarządu umowy o pracę z naruszeniem art. 210 k.s.h. nie wyklucza późniejszego nawiązania stosunku pracy przez przystąpienie do jej wykonywania za wynagrodzeniem. Wprost wskazał, że nie można przyjąć, iż stwierdzenie nieważności umowy o pracę z powodu naruszenia art. 210 § 1 k.s.h. powoduje automatyczne wyłączenie członka zarządu spółki z obowiązkowych ubezpieczeń społecznych przewidzianych dla pracowników. Ostatecznie w ocenie Sądu Apelacyjnego o niepozostawaniu skarżącej w stosunku pracy przesądziło nie wadliwe umocowanie pełnomocnika do zawarcia umowy, ale brak spełnienia cech pracowniczego zatrudnienia w realizowanych przez wnioskodawczynię czynnościach na rzecz spółki. W świetle powyższego, przedstawiona przez skarżącą konieczność wykładni art. 210 k.s.h. nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Kwestia ta jest jednoznacznie przesądzona w orzecznictwie, a nadto nie wpływa na rozstrzygnięcie sporu. Odwołanie się do przyczyny istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., wymaga wskazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi wątpliwości, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć, jak też, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24

kwietnia 2014 r., II CSK 600/13, LEX nr 1466239; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2014 r., I PK 246/13, LEX nr 1646083).

Nie znajdując podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

as